

«به نام خداوند جان و خرد»

حقوق تجارت الکترونیکی

جلد دوم

حقوق امضای الکترونیکی

دکتر علی دریمی

رئیس اولین دوره شورای سیاستگذاری داوری قوه قضائیه
استادیار دانشگاه

وحدت و منش

سرشناسه	: دریمی، علی، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق تجارت الکترونیکی /مؤلف علی دریمی.
مشخصات نشر	: تهران: دادبخش، ۱۳۹۹ -
مشخصات ظاهری	: ۲۴۱ ص
شابک	: 978-622-719415-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
مندرجات	: ج. ۲. حقوق مراودات الکترونیکی
موضوع	: بازرگانی الکترونیکی
موضوع	: Electronic commerce
موضوع	: بازرگانی الکترونیکی — قوانین و مقررات
موضوع	: Electronic commerce — Law and legislation
رده بندی کنگره	: HF۵۵۴۸/۳۲
رده بندی دیویی	: ۶۵۸/۸۷۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۰۶۱۴۰

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

عنوان کتاب:	حقوق تجارت الکترونیکی (جلد دوم) حقوق امضای الکترونیکی
ناشر:	دادبخش
مؤلف:	علی دریمی
چاپ اول:	پاییز ۱۳۹۹
شمارگان:	۵۰۰ جلد
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۱۹۴-۱۵-۹
قیمت:	۵۷.۰۰۰ تومان

تهران، میدان انقلاب، کارگر شمالی، کوچه رستم، پلاک ۲۱
 ۵۶ ۲۸ ۴۶ ۶۶ - ۵۵ ۹۳ ۴۸ ۶۶ - ۲۱

dadbakhshlaw@gmail.com

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۱
------------	----

بخش اول: تجارت الکترونیکی

تقسیم مباحث.....	۱۳
فصل اول: قرارداد الکترونیکی و مبانی اعتبار آن.....	۱۵
مبحث اول: تعریف، ارکان و منابع حقوق تجارت الکترونیکی.....	۱۶
گفتار اول: تجارت.....	۱۶
گفتار دوم: حقوق تجارت.....	۱۷
گفتار سوم: تعریف و ارکان و منابع حقوق تجارت الکترونیکی.....	۱۷
گفتار چهارم: تعریف تجارت الکترونیکی.....	۲۰
فصل دوم: تشکیل قرارداد الکترونیکی.....	۲۳
مبحث اول: تعریف و ماهیت قرارداد الکترونیکی.....	۲۴
گفتار اول: تعریف قرارداد الکترونیکی.....	۲۴
گفتار دوم: ماهیت قراردادهای الکترونیکی.....	۲۵
مبحث دوم: اعلام اراده از طریق واسطه‌های الکترونیکی.....	۲۶
گفتار اول: اعتبار داده پیام‌ها در ایجاد ماهیت حقوقی.....	۲۶
گفتار دوم: ایجاب و قبول از طریق داده پیام‌های الکترونیکی.....	۲۹
گفتار سوم: تفکیک بین ایجاب و دعوت به معامله.....	۳۰
گفتار چهارم: مقررات ایجاب و قبول از طریق داده پیام‌ها.....	۳۱
۱. انتساب داده پیام.....	۳۱
۲. تصدیق دریافت داده پیام.....	۳۳
۳. روش تصدیق.....	۳۵
فصل سوم: زمان و مکان تشکیل قرارداد الکترونیکی.....	۳۷
مبحث اول: نتایج تعیین زمان و مکان تشکیل قرارداد.....	۳۸

حقوق امضای الکترونیکی

مقدمه

امضای الکترونیکی عبارت از داده‌های الکترونیکی است که به یک داده پیام ضمیمه می‌گردد و موجبات شناسایی شخص و اعلام رضایت وی به مفاد داده پیام را فراهم می‌آورد. در یک دسته بندی، امضای الکترونیکی به لحاظ ارزش اثباتی آن به دو نوع امضای الکترونیکی ساده و امضای الکترونیکی مطمئن منقسم می‌شود.

امضای الکترونیکی ساده مطابق بند «ی» ماده ۲ قانون تجارت الکترونیکی ایران «هر نوع علامت منظم شده و یا به نحو منطقی متصل شده به داده پیام است که برای شناسایی امضا کننده مورد استفاده قرار می‌گیرد». اما امضای الکترونیکی مطمئن بر اساس ماده ۱۰ همان قانون امضایی است که «الف- نسبت به امضا کننده منحصر به فرد باشد، ب- هویت امضا کننده داده پیام را معلوم کند، ج- به وسیله امضا کننده و یا تحت اراده انحصاری او صادر شده باشد، د- به نحوی به یک داده پیام متصل شود که هرگونه تغییری در آن داده پیام، قابل تشخیص باشد».

مسئله دیگری که در خصوص امضای الکترونیکی مطرح است بررسی ارزش اثباتی امضای الکترونیکی ساده و مطمئن است. امضای الکترونیکی ساده همانند امضای مندرج در اسناد عادی قابل انکار و تردید است، اما امضای الکترونیکی مطمئن به لحاظ ارزش اثباتی مانند امضای مندرج در اسناد رسمی است و صرفاً می‌توان در مورد آن ادعای جعل مطرح کرد که اثبات آن بر عهده مدعی است.

اصول کلی حقوقی حاکم بر جنبه اثباتی امضای الکترونیکی عبارت‌اند از: اصل پذیرش امضای الکترونیکی، اصل عدم تبعیض بین امضای الکترونیکی ساده و مطمئن، اصل برابری آثار امضای دستی و امضای الکترونیکی، اصل در حکم نوشته بودن داده پیام، اصل اصیل بودن داده پیام.

در حال حاضر تنها امضایی که از آن با نام امضای الکترونیکی مطمئن یاد می‌شود،

امضای رقمی است زیرا این امضا منحصر به فرد بوده امکان شناسایی امضا کننده را فراهم می‌کند، تحت اراده انحصاری او قرار دارد و هرگونه تغییرات بعدی در داده پیام و امضا از طریق آن قابل کشف است. این موارد دقیقاً ویژگی‌های امضای الکترونیکی مطمئن در قانون تجارت الکترونیکی و قانون نمونه امضای الکترونیکی آنسیترال (۲۰۰۱) است.

قاعده کلی در مورد امضای الکترونیکی این است که این امضا به لحاظ آثار همانند امضای دستی است و آثار آن عبارت‌اند از: دلالت داشتن بر قصد انشاء، شناسایی فرد، تائید محتویات سند و دلالت بر انتساب سند به امضا کننده.

در این کتاب با بررسی ابعاد حقوقی امضای الکترونیکی چگونگی ایجاد و بهره برداری از آن را مورد بررسی قرار داده آثار حقوقی و تغییرات احتمالی مورد نیاز در مقررات را تحلیل حقوقی کرده‌ایم.